

คำนำสถาบัน

祝 福

การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ส่งผลให้กลุ่มประเทศในทวีปเอเชียเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อธุรกิจขยายตัวการสื่อสารก็ก้าวเข้ามาเป็นเคียงข้างอย่างโดดเด่นเป็นวัฏจักร การเรียนรู้เรื่องภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ภาษาอังกฤษที่ถือว่าเป็นภาษาสื่อกลางในการเจรจาเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนทั่วโลกแล้ว ณ เวลานี้ภาษาจีนก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาษาอื่นใดในโลก ถ้าสามารถพูดได้ก็ถือว่ามิชยไปกว่าครึ่ง เพราะจีนเป็นชาติที่กำลังถูกจับตามองในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาที่ใช้ในกลุ่มประชาคมอาเซียนบวกสาม และเป็นหนึ่งในห้าภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดในโลกปัจจุบัน

เป็นที่ยินดีอย่างยิ่ง เมื่ออาจารย์พนิตตา กิจจนศิริ ครูชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้สร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างง่ายสไตล์ Mind Map โดยจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมเติมเต็มพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยไม่แบ่งเป็นระดับชั้น มีเนื้อหาจบในตัวเอง และพัฒนาทักษะด้านภาษาอาเซียนให้กับนักเรียนนอกโรงเรียน ประเภทการศึกษาต่อเนื่อง วิธีเรียนทางไกล และเอื้อต่อหน่วยงาน/สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนให้กับผู้เรียนในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นักเรียนในสถานศึกษา บุคลากรในสังกัด หรือประชาชนกลุ่มสนใจทั่วไป

สำหรับผู้ que คิดว่าการเรียนภาษาจีนนั้นยากยิ่งนัก สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงใต้ขอยืนยันว่า ชุดการเรียนรู้เล่มนี้จะช่วยให้การเรียนภาษาจีนเป็นเรื่องสนุกและเข้าใจง่าย แม้แต่ผู้ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาจีนมาก่อน ก็สามารถอ่านเข้าใจได้อย่างไม่ลำบาก อีกทั้งยังใช้เทคนิค Mind Map ในการนำเสนอบทเรียน มีรูปภาพประกอบ และใช้สีสันที่สวยงามชวนติดตามจนอ่านเพลินโดยไม่รู้ตัว

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงใต้

คำนำผู้เขียน

祝 福

ชุดการเรียนรู้นี้เริ่มต้นจากการที่ผู้เขียนกำลังศึกษาภาษาจีนอยู่ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อจดบันทึกความรู้ในสิ่งที่ได้เล่าเรียนมา และได้พิมพ์คอมพิวเตอร์เก็บไว้ เพื่อทบทวนและนำมาอ่านแบบรวบรัดสำหรับการเตรียมตัวสอบ และจุดประสงค์รอง คือ ผู้เขียนปรารถนาจะมีสื่อการเรียนการสอนเป็นของตัวเองสักเล่ม เพื่อนำกลับไปสอนให้กับบุคลากร กศน. และนักศึกษา กศน. ในหน่วยงานของผู้เขียนเอง จากการบันทึกตัวอักษรเป็นบรรทัดและเป็นแถวแบบธรรมดา ผู้เขียนได้พัฒนาปรับปรุงขยายด้านเนื้อหาความรู้ และพัฒนาวิธีการเขียนโดยอาศัย Mind Map ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดระบบความคิดที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ เป็นการถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี สัน เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมเป็นบรรทัด ใช้การสื่อความหมายด้วยข้อความสั้น สีสัน รูปภาพ เสริมสร้างทักษะในการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล อันเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ภาษาจีนในความคิดเริ่มต้นของผู้เขียนแล้วก็เหมือน ๆ กับผู้คนส่วนใหญ่ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับภาษาจีนว่าเรียนยาก แต่เมื่อได้เรียนและเริ่มทำความเข้าใจแล้ว ความยากจะค่อย ๆ ลดลง สำหรับคนไทยแล้วภาษาจีนเรียนง่ายกว่าภาษาอังกฤษมาก ถ้าคนไทยคนหนึ่งที่ไม่เคยเรียนทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เมื่อเริ่มเรียนทั้งสองภาษานี้พร้อมกัน โดยมีปัจจัยในด้านอื่น ๆ เหมือนกันหมด จะพบว่าเมื่อเรียนไปสักระยะหนึ่งจะพูดภาษาจีนได้มากกว่าภาษาอังกฤษ มีผู้เรียนภาษาจีนหลายคนต่างยอมรับว่า คนไทยเรียนภาษาจีนแค่รื่อยกว่าชั่วโมงก็สามารถพูดได้มากกว่าภาษาอังกฤษที่เรียนมาตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะครูสอนภาษาจีนเก่งกว่าครูสอนภาษาอังกฤษแต่อย่างใด แต่เป็นเพราะคนไทยได้เปรียบชาติอื่น ๆ ในการเรียนภาษาจีน เนื่องจากภาษาไทยกับภาษาจีนคล้ายคลึงกันมาก

“ภาษา” ในภาษาไทยหมายถึงสองส่วน คือ 1. ภาษาที่เปล่งออกมาเป็นเสียง ซึ่งประกอบด้วย ระบบการออกเสียง ระบบคำศัพท์ และระบบไวยากรณ์ และ 2. ระบบการเขียน (ระบบอักษร) สาเหตุที่คนไทยทั่วไปรู้สึกที่ภาษาจีนเรียนยาก เพราะไปเห็นระบบการเขียนที่สลับซับซ้อนของภาษาจีน ซึ่งเหมือนกับเป็นภาพลวงตาที่ทำให้เข้าใจผิดว่าภาษาจีนเรียนยากกว่าภาษาอื่น ๆ คงต้องยอมรับว่าระบบการเขียนภาษาจีนสลับซับซ้อนมากจริง ๆ เนื่องจากภาษาจีน

มีระบบการเขียนแตกต่างกับภาษาไทย นั่นคือ ภาษาไทยเป็นระบบการเขียนที่แสดงการออกเสียง ซึ่งเกือบทุกภาษาในโลกนี้ใช้ระบบการเขียนประเภทนี้ เป็นระบบการเขียนที่แสดงการออกเสียงโดยตรง ถ้าเรียนตัวอักษรครบแล้วสามารถออกเสียงได้เกือบทั้งหมด ถึงแม้จะยังไม่รู้ความหมายเลยก็ตาม ซึ่งรูปร่างของตัวอักษรไม่ได้แสดงความหมายแต่อย่างใด เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฯลฯ ส่วนภาษาจีนเป็นระบบการเขียนที่แสดงความหมาย ซึ่งอาศัยรูปร่างของตัวอักษรแสดงความหมาย คือ ในช่วงแรกตัวอักษรแต่ละตัวเกิดจากการวาดภาพ ซึ่งเรียกว่า อักษรภาพ (象形文字 xiàngxíng wénzì) แต่ตัวอักษรเองไม่ได้แสดงให้เห็นว่าควรออกเสียงอย่างไร ซึ่งอักษรภาพเป็นตัวหนังสือที่เข้าใจง่าย คนที่เริ่มเรียนภาษาจีนใหม่ ๆ ควรเรียนรู้ตัวอักษรจีนง่าย ๆ จากอักษรภาพก่อน เพราะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเข้าใจระบบการเขียนของภาษาจีนอย่างถูกต้องต่อไป หากไม่นับระบบการเขียนแล้ว ส่วนอื่น ๆ ของภาษาจีนคล้ายคลึงกับภาษาไทยอย่างมาก ความคล้ายคลึงกันระหว่างสองภาษานี้เป็นความได้เปรียบของคนไทยในการเรียนภาษาจีน ซึ่งจะช่วยให้คนไทยเรียนรู้ได้เร็ว เรียนรู้ได้ง่าย ไม่ฝืนความรู้สึก ดังนั้นการพูดภาษาจีนในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และการทำงานได้พอสมควรนั้น จึงไม่ใช่เรื่องยากสำหรับคนไทย ความคล้ายคลึงระหว่างภาษาทั้งสอง ดังนี้

1. ระบบการออกเสียง สามารถเทียบเคียงเสียงภาษาจีนเกือบครบทุกเสียง ส่วนเสียงที่คนไทยออกเสียงลำบากหน่อย ดังนี้

1.1 เสียงพยัญชนะที่ม้วนลิ้น มี 4 เสียง คือ zh ch sh r ที่เวลาออกเสียง ปลายลิ้นต้องม้วนขึ้นไปแตะเพดานแข็ง จึงรู้สึกค่อนข้างเกร็งและเมื่อยลิ้น

1.2 เสียงสระ ü üe üan ün เคล็ดลับในการออกเสียง คือ ทำริมฝีปากเป็นรูปกลมเล็ก ๆ หรือทำปากเหมือนกำลังผิวกปากซึ่งจะใกล้เคียงกับการออกเสียง ü

1.3 เสียงวรรณยุกต์ ไม่ค่อยมีปัญหาสำหรับคนไทย เพราะภาษาจีนมีเสียงวรรณยุกต์เพียง 4 เสียง ง่ายกว่าภาษาไทย แต่มีเพียงวรรณยุกต์เสียงที่สาม (ˇ) ที่ไม่มีในภาษาไทย เสียงนี้จะเริ่มต้นค่อนข้างต่ำ ลงมาต่ำสุดก่อนจะขึ้นไปค่อนข้างสูง

2. ระบบคำศัพท์ ภาษาจีนกับภาษาไทยต่างเป็นภาษาคำโดด วิธีการสร้างคำก็ใกล้เคียงกันมาก คือ นำเอารากศัพท์มาประกอบกัน แต่สิ่งที่ต้องระวังที่ไม่เหมือนภาษาไทยก็คือ ภาษาจีนส่วนขยายต้องอยู่ข้างหน้าส่วนที่ถูกขยายเสมอ เช่น

书 (shū หนังสือ) + 店 (diàn ร้าน) = 书店 (shū diàn : ร้านหนังสือ)

ส่วนวิธีคิดการสร้างคำ การใช้คำ คำอุปมาอุปมัย ก็มีความสอดคล้องกันอย่างมาก ดังนั้น ทั้งสองภาษาจึงมีคำศัพท์และสำนวนภาษามากมายที่เหมือนกับถอดมาจากแบบเดียวกัน ตรงกัน เกือบคำต่อคำเลยทีเดียว ทำให้เราสามารถเข้าใจระบบคำศัพท์ภาษาจีนได้อย่างง่าย ดังเช่น :

fàng xīn   cóng tóu dào jiǎo   zǒu zǒu tíng tíng   yuè xué yuè xǐ huan
 放 心   从 头 到 脚   走 走 停 停   越 学 越 喜 欢
 วาง ใจ   จาก หัว จรด เท้า   เดิน เดิน หยุด หยุด   ยิ่ง เรียน ยิ่ง ชอบ

3. ระบบไวยากรณ์ ภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันมากในด้านไวยากรณ์ โดยต่างก็อาศัยการเรียงคำเป็นหลัก รูปประโยคพิเศษ รวมทั้งวิธีการใช้พิเศษของคำบางคำ ก็จะ เรียงคำด้วยตัวเองได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะโครงสร้างหลักของประโยคส่วนใหญ่จะเหมือนหรือ ใกล้เคียงกันมาก ดังเช่น :

Nǐ shuō wǒ xué Hànyǔ hǎo hái shì xué Yīngyǔ hǎo
 你 说 我 学 汉 语 好 还 是 学 英 语 好 ?

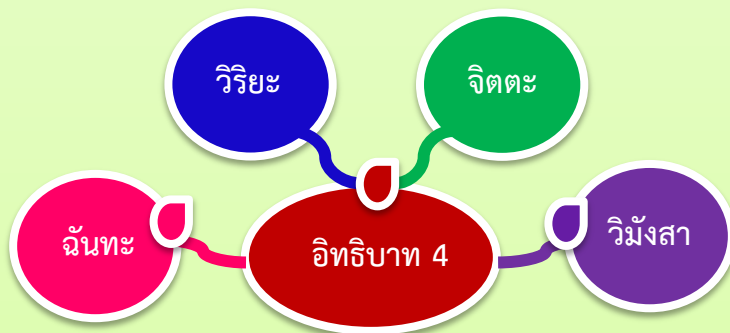
คุณ ว่า(พูด) ฉัน เรียน ภาษาจีน ดี หรือว่า เรียน ภาษาอังกฤษ ดี

Děng tā lái le wǒ jiù huí jiā
 等 他 来 了 我 就 回 家 。

รอ เขา มา แล้ว ฉัน ก็ กลับ บ้าน

(ระบบไวยากรณ์มีสิ่งที่ควรระวังเช่นเดียวกับระบบคำศัพท์ นั่นคือ ในภาษาจีนส่วนขยาย ต้องวางอยู่ข้างหน้าส่วนที่ถูกขยายเสมอ ซึ่งมีประเด็นสำคัญไม่มาก)

นี่คือความได้เปรียบซึ่งทำให้เราคนไทยเรียนภาษาจีนง่ายกว่าคนชาติอื่น สามารถเห็น ผลได้เร็ว การมีสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับคนไทย การถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน และปัจจัยที่ สำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนต้องมีความตั้งใจจริง มีความเพียรพยายาม และความอดทน ด้วยการยึดหลัก คุณธรรมคำสอน **อิทธิบาท 4** ความสำเร็จต่อการเรียนรู้ภาษาจีนก็จะประสบผลสำเร็จในที่สุด

蔡妮妲
 พณิตตา กิจจนศิริ